

Звіт про результати діяльності
Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим
за травень 2019 року.

I. Розділ

З метою реалізації поставлених Президентом України завдань щодо забезпечення основних напрямів гуманітарної, соціальної та економічної політики України відносно населення тимчасово окупованої території (далі – ТОТ) України в Криму, а також внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) діяльність Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим (далі – Представництво) у травні 2019 року реалізовувалася в межах чинного законодавства за наступними напрямками:

1. Взаємодія Представництва з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями

Представництвом здійснюється взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями та органами самоврядування кримськотатарського народу з питань власної компетенції, зокрема визначених Законом України від 2 березня 2000 р. №1524-III «Про Представництво Президента України в АРК» та Указом Президента України від 20 січня 2016 р. № 16/2016 «Питання Представництва Президента України в АРК» (зі змінами).

Представництвом підготовлено та 17 травня проведено робочу зустріч з паном Єнс Краус-Массе, начальником консульсько-правового відділу Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні, який з робочим візитом перебував в Херсонській області з метою моніторингу ситуації внутрішньо переміщених осіб та становища мешканців окупованої території АР Крим. Під час зустрічі Перший заступник Ізет Гданов наголосив на необхідності посилення міжнародного тиску на країну – окупанта, недопущенні економічних зв'язків з тимчасово окупованою територією, запобіганню та протидії інформаційній російській пропаганді.

Також, 17 травня Перший заступник за участі представників освітніх центрів "Крим-Україна", органів державної влади та місцевого самоврядування, Державної міграційної служби та Державної прикордонної служби України **провів нараду щодо реалізації права на освіту громадянами, які проживають в тимчасово окупованому Криму та максимальне залучення молоді з Криму до вступу до освітніх закладів на материковій частині України.** Серед проблемних питань, які озвучили учасники наради, можна виділити питання перетину адміністративної межі, видачі довідки ВПО, внесення актуальних змін до законодавчих актів України з освітніх питань.

За результатами наради вирішено створити оперативний штаб для вирішення нагальних питань, посилити інформаційну кампанію зі вступу через освітні центри "Крим-Україна", розглянути питання залучення вишів медичного спрямування до зазначеної програми, розробити шляхи інтеграції учнів з Криму в україномовне середовище, тощо.

15 травня у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України відбулося **засідання Підкомітету з питань географічних зазначень (ГЗ) Комітету асоціації між Україною та ЄС у торговельному складі під спільним головуванням очільників Підкомітету з української (Падучак Богдан Михайлович - заступник директора**

департаменту інтелектуальної власності – начальник управління промислової власності Мінекономрозвитку України) і європейської (Кетерін Комбетт – представник генерального директорату з сільського господарства Європейської комісії) сторін та за участю членів делегацій з обох сторін, у т.ч. керівника служби міжнародних зв'язків Представництва Президента України в АР Крим Євгена Самухи.

До європейської делегації було доведено позицію Представництва щодо заборони країнами ЄС імпортування товарів з РФ, що містять ГЗ з походженням з тимчасово окупованої території України АР Крим і м. Севастополь та незаконно використовуються російською стороною, у т.ч. участі таких товарів на виставках, ярмарках тощо.

У відповідь Кетерін Комбетт запевнила, що ЄС поважає територіальну цілісність і суверенітет України, непохитно стоїть на позиції невизнання Криму російською територією, впровадив санкційний режим (у т.ч. заборона торгівельного обігу товарів) стосовно окупованого півострову та уважно контролює його виконання фізичними та юридичними особами країни ЄС.

Крім того, 13 травня в Херсонській обласній державній адміністрації відбулося засідання робочої групи з організації відзначення 18 травня Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу під головуванням т.в.о. голови обласної державної адміністрації Дмитра Бутрія та Першого заступника Постійного Представника Президента України в АР Крим Ізета Гданова, за участю представників органів місцевого самоврядування, підрозділів облдержадміністрації, Меджлісу кримськотатарського народу. Ізет Гданов закликав органи місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадські та політичні організації з повагою поставитися до пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та скасувати (перенести) всі розважальні заходи 18 травня на інші дати.

До того ж, Представництво звернулося до облдержадміністрацій (направлено листи, розміщено інформацію на сайті Представництва та Фейсбук) з наполегливим проханням перенести всі заплановані на 18 травня розважальні заходи на інші дати. Адже проводити розважальні заходи на площах України в дні пам'яті є неприпустимим, зважаючи на те, що кримськотатарський народ і сьогодні продовжує боротьбу за незалежність та територіальну цілісність України в Криму.

У рамках взаємодії Перший заступник та співробітники Представництва брали участь у 22 публічних заходах з кримської тематики, серед них:

07 травня презентація результатів дослідження на тему: «Аналіз порушень прав людини в окупованому Криму за 1 квартал 2019 року» (Український кризовий медіа-центр, м. Київ) представниками Кримськотатарського ресурсного центру, в якому викладена детальна інформація щодо незаконних дій окупаційної влади півострову (кількість обшуків, затримань, допитів, арештів тощо), порушень культурних і релігійних прав, права на освіту рідною мовою, прав на життя, свободу, безпеку, особисту недоторканість, справедливий суд для мешканців Криму.

07 травня круглий стіл на тему: «Північне Причорномор'я та Крим в російському імперському дискурсі: колонізація, анексія, символічна «приватизація», інструменталізація імперських образів минулого до та після анексії 2014 року», організований Українським інститутом національної пам'яті

(Кримський дім, м. Київ). Учасники заходу провели фаховий аналіз політичних, суспільних, релігійних, культурних, соціальних аспектів агресивних дій Росії щодо Криму та його корінного народу протягом різних історичних періодів, а також обговорили заходи реагування і протидії загарбницько-імперській політиці Кремля в сучасних умовах.

13 травня **презентація** представниками міжнародного руху за деокупацію Криму і солідарності кримськотатарського народу «Liberate Crimea» **кампанії «Європарламент: Кандидати, скажіть, чий Крим?»** (прес-центр «Главком» м. Київ), яка направлена на визначення позиції партій країн ЄС, кандидати яких балотуються до Європарламенту, з питань деокупації Криму та захисту прав людини на півострові. Під час презентації були представлені фотографії з перших акцій кампанії, які відбулись у країнах Європейського Союзу та відеозвернення іноземних активістів руху.

14 травня **презентація «Свобода релігії на окупованих територіях Криму та Донбасу»** (Український кризовий медіа-центр, м. Київ) релігійними діячами (Рустам Гафурі, заступник муфтія Духовного управління мусульман України та ін.) і правозахисниками (Ольга Скрипник, голова правління Кримської правозахисної групи та ін.), в якій розповідалося про численні порушення свободи релігії на окупованих територіях, про незаконне ув'язнення громадян з мотивів сповідання своїх релігійних переконань та масові позбавлення права власності на культові будівлі. Учасники заходу оприлюднили «Резолюцію щодо свободи релігії на окупованих Російською Федерацією українських територіях Криму і Донбасу», яка прийнята 16 квітня 2019 року.

16 травня **семінар на тему: «Археологія на окупованих територіях та у зонах збройних конфліктів»** в Інституті археології НАН України. Учасники заходу обговорили реалії стану наукових археологічних досліджень, історико-культурних заповідників Криму після анексії та як трансформується археологія півострову під окупаційним режимом на прикладі так званої «реконструкції» Бахчисарайського ханського палацу, який частково вже втратив автентичний вигляд.

Під час семінару були висвітлені питання міжнародного і національного права у сфері захисту культурної спадщини на окупованій території та запропоновані механізми їх задіяння, перш за все, шляхом приєднання до таких міжнародних інструментів охорони культурної спадщини, як другий протокол Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, Конвенція Ради Європи щодо правопорушень, пов'язаних з культурними цінностями та Конвенція ЮНІДРУА щодо викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей.

21 травня **міжнародна конференція на тему: «Вдосконалення правової бази, судової практики та тренінгових програм з питань внутрішнього переміщення»**, організована Офісом Ради Європи в Україні у межах Плану дій РЄ для України на 2018-2021 роки (м. Київ). Під час конференції були висвітлені та обговорювались актуальні проблеми ВПО в Україні, покращення чинного законодавства нашої держави стосовно захисту прав людини, вдосконалення практики національних судів та тренінгових програм з питань внутрішнього переміщення до стандартів Ради Європи з відповідними рекомендаціями. Підкреслювалося, що на відміну від біженців, які перебувають під захистом Женевської конвенції 1951 року про статус біженців, ВПО не захищені жодним міжнародним юридично обов'язковим документом.

23-24 травня конференція **«Окупований Крим: зовнішня політика і політика безпеки»**, організована Фондами «Майдан закордонних справ» та «Конрада Аденауера» (м. Київ). На заході Перший заступник Постійного Представника Президента України в АР Крим Ізет Гданов виступив з доповіддю «Санкційна політика на національному та міжнародному рівні як шлях до деокупації Криму», в якій відмітив, що на міжнародному рівні Україна повинна бути системним ініціатором санкцій на країну-агресора поки Крим та Донбас не буде звільнено, для повноцінної та ефективної роботи треба внести відповідні зміни у національне законодавство в даній сфері та на національному рівні притягнути порушників санкційного режиму до відповідальності.

Відповідаючи на питання учасників конференції, Перший заступник зазначив про необхідність посилення повноважень Представництва, яке в умовах відсутності виконавчих органів влади АР Крим і м. Севастополя повинно координувати діяльність діючих органів влади України з кримських питань.

29 травня **круглий стіл на тему: «Пам'ятки Криму – сучасний стан культурної спадщини України»**, організований ГО «Кримський центр ділового і культурного співробітництва «Українській дім» за підтримки Українського культурного фонду(м. Київ). Учасники заходу висвітили наслідки дій російської влади на території АР Крим і м. Севастополь, які за 5 років окупації нанесли непоправних втрат багатьом археологічним пам'яткам історії і культури, протиправно переміщали об'єкти музейного фонду України з Криму на територію РФ.

У своєму виступі керівник служби міжнародних зв'язків Представництва Євген Самуха навів кричущий приклад фактичного перетворення окупантами об'єкту світової спадщини ЮНЕСКО - музею-заповідника «Херсонес-Таврійський» на релігійний заклад російського православ'я та майданчик розваг з артистами для кремлівської верхівки.

Також обговорено ефективність застосування національних і міжнародних санкцій до порушників, можливість притягнення їх до кримінальної відповідальності, необхідність приєднання України до другого протоколу Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту та якнайшвидше забезпечення роботи утвореної спеціальної місії ЮНЕСКО для Криму.

30 травня **прес-конференція на тему: «Березневі масові арешти в Криму: що сьогодні відбувається із затриманими і якої допомоги вони потребують»** (Український кризовий медіа-центр, м. Київ). Учасники заходу розповіли про масові обшуки та арешти кримських татар, які російські силовики проводили в тимчасово окупованому Криму в березні цього року, про залякування, тортури, моральний тиск на корінне населення української автономії та інші репресії, які використовує російська влада з моменту окупації півострову.

Крім того, керівництво та співробітники Представництва взяли участь у **ряді заходів, присвячених 75 роковинам пам'яті жертв депортації та геноциду кримськотатарського народу** у Києві (реквієм, скорботний захід в Національній парламентській бібліотеці ім. Ярослава Мудрого, панельна дискусія у Таврійському національному університеті імені В. Вернадського, презентація книжки історика Гульнари Бекірової «Шлях лідера. Мустафа Джемільєв», ярмарка-розпродаж, кошти від якої підуть на допомогу дітям кримських політв'язнів) та Херсоні (жалобний

мітинг, відкриття пам'ятного знаку «Жертвам геноциду кримськотатарського народу 1944 року», презентація творчої виставки митців Генічеського району «Наш Крим» в обласній бібліотеці ім. О. Гончара).

2. Інформаційно-комунікаційна діяльність Представництва

2.1. Щоденний моніторинг та аналіз соціально-економічних і політичних процесів, які відбуваються на ТОТ АР Крим, діяльності органів державної влади України з питань деокупації та реінтеграції Криму, міжнародної ситуації навколо тимчасово окупованого півострову.

Представництвом постійно проводиться моніторинг та аналіз соціально-економічних і політичних процесів, які відбуваються на ТОТ АР Крим, діяльності органів державної влади України з питань деокупації та реінтеграції Криму, міжнародної ситуації навколо тимчасово окупованого півострову. Основою такого моніторингу є веб-сайти державних органів влади в Україні, загальнодержавні та регіональні ЗМІ України, а також ЗМІ, які діють на окупованій території та в РФ (в електронному вигляді), інші веб-сайти.

За результатами проведеної роботи, з електронних інформаційних ресурсів у травні 2019 року опрацьовано та відібрано 191 матеріал з кримської тематики, що увійшли до 22х інформаційних щоденних оглядів до Адміністрації Президента України та стали основою для підготовки аналітично-інформаційних матеріалів, листів з реагуванням на відповідну ситуацію, виступів та коментарів у ЗМІ.

2.2. Інформування громадськості про здійснення Президентом України та Представництвом повноважень з питань ТОТ АР Крим

Пріоритетні напрями державної політики у сфері деокупації та реінтеграції Кримського півострову, питання забезпечення додержання конституційних прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території та які переселилися з неї, висвітлюються Представництвом на офіційному сайті Представництва та соціальних мережах: Фейсбук та Твіттер.

Так, у травні 2019 року на офіційному сайті Представництва (<http://www.pru.gov.ua/>) розміщено 27 публікацій, загальна кількість переглядів яких склала більше 16 тис. Кількість публікацій у порівнянні з попереднім місяцем збільшилася на 60%, при цьому кількість їх переглядів збільшилася на 30%, що свідчить про зниження зацікавленості інтернет-користувачів у перегляді сайту Представництва.

Резонансу серед відвідувачів сайту набули статті щодо:

- *відзначення Дня пам'яті жертв депортації та 75 роковин геноциду кримськотатарського народу (загальна кількість переглядів 873);*

- *проведення наради щодо реалізації права на освіту громадянами, які проживають в тимчасово окупованому Криму та максимальне залучення молоді з Криму до вступу до освітніх закладів на материковій частині України (48);*

- *робочої зустрічі Першого заступника Ізета Гданова з паном Єнс Краус-Массе, начальником консульсько – правового відділу Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні (37).*

Загальна відвідуваність сайту Представництва має постійний позитивний приріст та станом на 03.06.2019 склала 741 тисячу переглядів.

У соцмережі «Фейсбук» на сторінці Представництва (<https://www.facebook.com/pru.gov.ua/>) у травні 2019 року розміщено 32 публікації

разом із відомостями про діяльність Президента України з питань Криму та про інші події, пов'язані із Кримом, що на 60% більше, ніж у квітні 2019 року.

Загальний охоплення публікацій за травень становить майже 8,4 тис. переглядів, з **них найбільше зацікавленості викликали матеріали щодо:**

- *відзначення Дня пам'яті жертв депортації та 75 роковин геноциду кримськотатарського народу (загальна кількість переглядів 3628);*
- *діяльність Президента України (3344);*
- *українська освіта для кримчан (3139);*
- *затримання на ТОТ АР Крим двох активісток Кримської солідарності Лутфіє Зудієвої та Муміне Салієвої (2100).*

На сторінку Представництва підписано 1213 осіб, у т.ч. у травні - 22 особи, вподобали – 1016 осіб. Статистичні дані свідчать про збільшення інтересу до питань, що стосуються ТОТ АР Крим серед користувачів Фейсбук.

У соціальній мережі Твіттер (https://twitter.com/ppu_gov_ua) Представництвом у травні розміщено 13 твіттів (на рівні квітня), що мають 3 тис. переглядів.

Варто зауважити, що, кількість переглядів за травень збільшилася на 25% у порівнянні з попереднім місяцем. Статистичні дані свідчать про необхідність продовження «просування» сторінки Представництва, зокрема шляхом збільшення актуальних та цікавих для аудиторії твіттів.

Зацікавили користувачів соцмережі твіти Представництва щодо:

- *затримання на ТОТ АР Крим двох активісток Кримської солідарності Лутфіє Зудієвої та Муміне Салієвої;*
- *відзначення Дня пам'яті жертв депортації та 75 роковин геноциду кримськотатарського народу;*
- *робочої зустрічі Першого заступника Ізета Гданова з паном Єнс Краус-Массе, начальником консульсько – правового відділу Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні.*

У рамках висвітлення діяльності Представництва Першим заступником у звітному періоді надавалися коментарі телеканалам «АТР» стосовно роботи освітніх центрів «Крим-Україна» та Суспільному мовленню у Херсоні - «Скіфія» про звільнення з ТОТ АР Крим українських рибаків з Херсонщини.

Представництвом на офіційному сайті та в соціальних мережах проведено інформаційні компанії:

- *проведення освітньої кампанії для мешканців АР Крим та роботи освітніх центрів «Крим-Україна»;*
- *відзначення 18 травня Дня пам'яті жертв депортації та 75 роковин геноциду кримськотатарського народу.*

Матеріали Представництва, розміщені на офіційному сайті, у соціальних мережах «Фейсбук» та Твіттер, коментарі та заяви керівників та співробітників Представництва на офіційних заходах активно використовувалися засобами масової інформації (сайти телеканалу «АТР», «Крим.Реалії», Укрінформ, «Кримська світлиця», інші).

Водночас у матеріалах російських ЗМІ та підконтрольних ЗМІ державі-агресору на ТОТ, заявах колаборантів та посадових осіб Російської Федерації триває постійна неконструктивна критика та спроби викривлення діяльності Представництва. Особливу увагу окупаційної преси у звітному періоді привертала

діяльність Представництва транспортного сполучення з РФ, роботи з питання можливості підготовки кадрів для деокупованого Криму та розширення повноважень Представництва, тощо.

✓ *Скарг представників ЗМІ на неналежний розгляд Представництвом запитів (відсутність відповіді, неповнота, несвоечасність надання інформації) протягом вказаного періоду не надходило.*

3. Міжнародна ситуація щодо Криму та міжнародні зв'язки Представництва.

Протягом травня 2019 року питання Криму залишалося предметом уваги офіційних осіб іноземних держав та представників міжнародних організацій, було одним з ключових складових міжнародних відносин України, використовувалося державою-агресором та окупаційною владою півострову як важливий аспект їх зовнішньої діяльності.

3.1 Рішення та заяви міжнародних установ та іноземних посадових осіб

Міжнародна спільнота продовжує стало демонструвати свою підтримку та солідарність з Україною у протидії російській агресії та боротьбі із захисту незалежності та територіальної цілісності нашої держави. Використовуються методи політико – дипломатичного реагування на протиправні дії Російської Федерації та притягнення її до відповідальності за порушення норм міжнародного права та нанесення шкоди національним інтересам України.

У Відні під час засідання ***Постійної ради ОБСЄ*** делегацією Європейського Союзу зроблено заяву, в якій зазначається погіршення ситуації зі свободою слова та безпекою журналістів на півострові, зокрема висловлюється глибока стурбованість погіршенням ситуації з правами людини в незаконно анексованому Росією Криму. В ЄС також заявили, що засуджують "практику заглушення критичних голосів у Криму, включаючи справи громадських журналістів Османа Аріфметова, Рустема Шейхалієва та Ремзі Бекірова, заарештованих як й близько 20 інших жителів півострову за пов'язані з тероризмом обвинуваченнями. Крім того, делегація ЄС наголосила на необхідності забезпечення вільного, безпечного та безперешкодного доступу для СММ ОБСЄ по всій території України, включаючи тимчасово окупований Крим та українсько-російський кордон.

У Комітеті із закордонних справ Палати представників Конгресу США відбулися відкриті слухання на тему протидії агресії Росії та підтримки України. За результатами члени Конгресу США та експерти прийшли до висновку, що США мають звернути особливу увагу на спостереження за безпековою політикою в Азовському морі та посилити роботу над збільшенням санкцій США проти Росії в координації з європейськими партнерами.

Під час зустрічі глав МЗС країн ЄС "Східного партнерства", голова МЗС Естонії Урмас Рейнсалу, запропонувати ввести додаткові санкції відносно Росії через її «паспортизацію» в спрощеному порядку для жителів ОРДЛО та Криму.

За заявою спеціального представника Державного департаменту США Курта Волкера під час брифінгу у Брюсселі, Сполучені Штати не будуть визнавати російські паспорти видані на тимчасово окупованих територіях України, в тому числі у Криму.

Державний секретар США Майк Помпео за результатами переговорів з головою МЗС РФ Лавровим в м. Сочі заявив про те, що уряд США не визнає приєднання Криму до РФ та підкреслив, що санкції проти Росії триватимуть. Помпео закликав також уряд РФ звільнити українських військових моряків, захоплених у листопаді 2018 року біля Керченської протоки.

У Гамбурзі Міжнародний трибунал з морського права ухвалив наказ про тимчасові заходи, згідно з яким Російська Федерація має негайно повернути Україні її військові кораблі «Бердянськ», «Нікополь» і «Яни Капу», а також негайно звільнити 24 затриманих українських військових моряків і дозволити їм повернутися в Україну.

З нагоди 75-х роковин депортації кримських татар та вшанування жертв геноциду кримськотатарського народу проводилися тематичні заходи за кордоном.

В Українському музеї Нью-Йорку відкрилася виставка "Депортація в обличчях кримських татар: 75 років опісля" з фотографіями свідків трагічних подій 1944 року, яка триватиме до вересня п.р. Авторка ідеї, шеф-редакторка видання "Українська правда" Севгіль Мусаєва розповіла, що ідея створення виставки народилася з усвідомлення, як мало люди за кордоном знають про історію кримськотатарського народу. Аналогічний показ планується також в Канаді і Києві.

Сейм Латвії прийняв заяву з нагоди 75-ї річниці депортації кримських татар, в якій говориться, що радянська влада в 1944 році здійснила геноцид щодо кримськотатарського народу. Сейм в заяві також нагадує, що Росія п'ять років тому незаконно анексувала Крим. Латвійські парламентарії засуджують тривалу політику утиску і насильства з боку Росії щодо кримських татар.

У м. Едмонтон (Канада) на будівлі міського муніципалітету у день річниці депортації кримських татар піднято національний прапор кримськотатарського народу. Таким чином влада міста продемонструє солідарність з кримськотатарським народом в День пам'яті жертв геноциду кримських татар. В ході пам'ятних заходів відбувся показ фільму "Її серце" режисера Ахтема Сеїтаблаєва про рятування кримськими татарами єврейських дітей під час Другої світової війни.

В Берліні під Бранденбургськими воротами пройшла акція, присвячена 75-й річниці депортації кримськотатарського народу.

3.2 Рішення та заяви органів влади України на міжнародній арені

Українська сторона продовжує активну роботу з міжнародними партнерами над посиленням консолідованого санкційного тиску на Кремль. Питання Криму, безпеки у Чорноморському регіоні, захисту національних інтересів України, залишались ключовими у реалізації державної політики у сфері міжнародних зносин.

Міністерство закордонних справ України рішуче засудило черговий крок Кремля щодо розширення категорій громадян України, яким може бути надане російське громадянство в спрощеному порядку. Зазначається, що це є ще одним фактом грубого порушення з боку Росії норм міжнародного права і державного суверенітету України.

Відомство наголосило, що указ президента Російської Федерації від 29 квітня 2019 року №187 «Стосовно окремих категорій іноземних громадян та осіб без громадянства, які мають право звернутися із заявами про прийняття до

громадянства Російської Федерації у спрощеному порядку», як й усі попередні та можливі майбутні нормативно-правові акти РФ, спрямовані на надання громадянам України російського громадянства у протиправний спосіб, були, є та будуть юридично нікчемними, не матимуть жодних правових наслідків і не визнаватимуться українською стороною. МЗС України категорично вимагає від російської сторони невідкладно скасувати усі протиправні рішення з приводу паспортизації громадян України та усунути їх негативні наслідки.

На третій сесії Підготовчого комітету Оглядової конференції Договору про нерозповсюдження ядерної зброї представник України Володимир Єльченко заявив про відновлення окупантами в Криму інфраструктури для розміщення ядерної зброї. У своєму виступі український представник нагадав про кризу за Договором про ядерні озброєння середньої дальності, яка була викликана недотриманням Росією цього Договору.

Постійний представник України при міжнародних організаціях у Відні Ігор Прокопчук під час засідання Постійної ради ОБСЄ виступив із заявою, в якій нагадав країнам-учасникам ОБСЄ про необхідність дотримання законодавства України щодо в'їзду/виїзду до/з окупованих територій Криму і Донбасу у випадку, якщо хтось з громадян цих країн їхатиме туди з нагоди 9 травня. Він наголосив, що РФ відмовляється від мирного врегулювання та продовжує повзучу анексію окупованих територій України.

На Міжнародній конференції «Майбутнє Європи? Перспективи сучасного розвитку» в м. Сібіу (Румунія) Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Іванна Климпуш-Цинцадзе зазначила, що відповідь Європейського Союзу на відкриту агресію Росії на українські військові кораблі у нейтральних водах поблизу Керченської протоки була недостатньою та закликала міжнародних партнерів до подальших санкцій проти російських портів, суден, що входять до кримських портів, а також компаній, що експлуатують незаконний міст через Керченську протоку.

За її словами, запроваджені санкції торкнулися лише окремих осіб, відповідальних за атаку та захоплення в полон українських моряків. Безпека Чорноморського регіону має бути серед пріоритетів порядку денного ЄС. Віце-прем'єр-міністр підкреслила, що будь-яка нерішучість та вагання з боку ЄС лише «заохочують» Росію до нових провокацій.

Заступник глави МЗС України Олена Зеркаль виступила з заявою, що Міністерство закордонних справ України буде домагатися зміни статусу Керченської протоки на міжнародний, що дозволить позбутися від спекуляцій з боку Російської Федерації. Вона зазначила, що відповідно до Конвенції ООН з морського права, країни, які межують з протокою, не можуть дискримінувати будь-яким чином кораблі інших держав, що використовують протоку для транзиту, а також не повинні перешкоджати транзитному проходу або припиняти його.

Міністерство закордонних справ України направило до МЗС РФ ноту із запитом щодо строків і місця повернення українських військових моряків і кораблів, захоплених внаслідок атаки в районі Керченської протоки в листопаді 2018 року

Щодо 75-х роковин депортації кримських татар та вшанування жертв геноциду кримськотатарського народу, в ім'я відновлення історичної справедливості МЗС

України своєю заявою закликала міжнародних партнерів віддати шану невинним жертвам депортації, засудити цей злочин тоталітарного комуністичного режиму та визнати депортацію з Криму кримських татар у 1944 році геноцидом кримськотатарського народу.

Меджлісом кримськотатарського народу ухвалено звернення до парламентів та урядів держав – членів ООН «Про визнання геноциду кримськотатарського народу».

➤ *Україна продовжує стало дотримуватися принципів політико – дипломатичної стратегії щодо вирішення питань тимчасово окупованої території АР Крим на міжнародній арені.*

3.3 Протидія Представництва взаємодії окупаційної влади РФ в Криму з іноземними структурами

Окупаційна влада Криму та Російська Федерація продовжують вживати заходи щодо визнання анексії частини території України на міжнародному рівні.

В результаті здійснення моніторингу стану і змін ситуації навколо окупованого Криму та з метою попередження і припинення можливої шкоди національним інтересам нашої держави Представництвом у травні 2019 р. відпрацьовано та поінформовано в порядку взаємодії відповідні служби та профільні міністерства України для вжиття заходів реагування щодо здійснення міжнародної діяльності окупаційної влади Криму та її кураторів в РФ у суспільно-політичній, економічній, культурній та інших сферах.

Зокрема:

- про проведення т.зв. «V Ялтинського міжнародного економічного форуму» (ЯМЕФ), в якому на запрошення окупаційної влади Криму та її російських кураторів взяли участь окремі іноземні державні посадовці і політики, громадські і релігійні діячі, бізнесмени і журналісти, що прибули на півострів у порушення законодавства України;

- про проведення у м. Алушка в рамках роботи т.зв. «V Ялтинського міжнародного економічного форуму» засідання сесії «форум друзів Криму», на якій керівник робочої групи з міжнародно-правових питань при т.зв. «постійному представництві Республіки Крим при Президентові РФ» Олександр Молохов оголосив про створення громадської організації «Міжнародна асоціація «Таврида» зі штаб-квартирою у м. Брюссель (серед засновників – «Міжнародна рада російських співвітчизників», РФ і «European Russian Community», Бельгія). Мета її роботи – просування «російського Криму» в Європі в юридичному, політичному, культурному, науковому та інших напрямках, відстоювання інтересів «російських кримчан» у міжнародних судових інстанціях, боротьба з антикримськими санкціями, блокадою півострову та участю у культурних і правозахисних заходах ООН, ПАРЕ, ОБСЄ тощо.

- про проведення 4-5 травня 2019 р. у Лівадійському палаці-музеї (м. Ялта) т.зв. «міжнародної наукової конференції «Історичне значення підсумків Ялтинської конференції 1945 року та їх значення в контексті сучасного етапу розвитку міжнародних відносин». У даному заході, який відбувся за підтримки т.зв. «міністерства культури Республіки Крим», взяли участь вчені-історики з Великобританії (Мартін Фолі з університету Брунеля, Лондон, Пол Дюкс з університету Абердіна, Крістофер Рід з Уорікського університету, Ковентрі),

Канади (Яков Рабкін з університету Монреаля), Ірландії (Джеффри Робертс, з Ірландського національного університету, Корк);

- про проведення 12-18 травня 2019 року т.зв. «міжнародного фестивалю документальних фільмів і телепрограм «Перемогли разом», який пройшов у м. Севастополі за підтримки окупаційної влади міста та російських державних структур. У фестивалі взяли участь іноземні режисери та представники сфери культури, що прибули на півострів у порушення законодавства України. Серед останніх ідентифіковані особи, які відвідали цей захід у м. Севастополь, та режисери - переможці даного фестивалю:

- про відвідування півострову низкою громадян іноземних країн (Сербії, Норвегії, Індії, Польщі та Канади) у порушення законодавства України з метою участі в т.зв. «36-му міжнародному Харакському форумі», який пройшов 15-17 травня п.р. у палацово-парковому комплексі селища Гаспра (Велика Ялта);

- про активну діяльність протягом травня 2019 року т.зв. Державної автономної установи «Діловий і культурний центр Республіки Крим», спрямовану на поширення серед іноземців інформації щодо, нібито, відсутності міжнародної ізоляції тимчасово окупованої території України та російської пропаганди стосовно стану справ на півострові;

- про поширення у травні 2019 р. російськими і кримськими засобами масової інформації матеріалів соціологічного дослідження з питання визнання мешканцями Європи (Німеччина, Франція, Великобританія) і США т.зв. «російського статусу Криму», нібито, проведеного у квітні 2019р. французькою компанією «Ifor» на замовлення міжнародного інформаційного агентства «Sputnik» (фактично входить у медіа-групу «Росія сьогодні» та має потужні мультимедійні та інформаційні можливості у світі);

- про публічну заяву громадян США - Джон і Керрі Шушардт (мешканці штату Массачусетс, представники громадської організації «Дім миру» з допомоги біженцям) щодо відправлення американських школярів в Крим до табору «Артек» для налагодження дитячої народної дипломатії між США і РФ під час їх незаконного відвідування півострову та спілкування з посадовцями окупаційної влади Криму у травні п.р.

В результаті інформування та в рамках взаємодії з відповідними службами та відомствами з метою вжиття заходів, спрямованих на попередження і припинення порушень законодавства України, Міністерством закордонних справ України, ГУ СБУ в АРК, проінформовано Представництво щодо результатів розгляду листів Представництва та вжитих заходів відповідного реагування щодо:

- щодо можливого порушення іноземцями законодавства України на тимчасово окупованій території АР Крим у травні 2019 р.;

- щодо візиту делегації окупаційної влади Криму до держави Ізраїль;

- щодо візиту представників туристичного бізнесу Індії до АР Крим;

- щодо відвідання окупованої території у порушення законодавства України громадянина Італії П. Рікеллі, засновником і керівником архітектурної студії «Architetto Paolo Richelli» з метою участі у міжнародній виставці «РестоОтельМаркет – 2019».

4. Моніторинг додержання прав і законних інтересів внутрішньо переміщеного населення з ТОТ України в Криму

За результатами постійного моніторингу, який проводиться Представництвом на основі *даних Міністерства соціальної політики України*, в травні 2019 року кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб з АР Крим та м. Севастополь **збільшилась на 650 осіб** та станом на 31 травня 2019 року **складає 39053**, в т.ч. **працевдатних осіб – 27212, дітей – 7477, пенсіонерів та осіб з інвалідністю – 4364.**

Найбільша кількість осіб ВПО з АР Крим та м. Севастополь – 41,5% (16238) обліковується в м. Києві та Київській області, 9,4% – у Херсонській (3693), у Одеській (3088) та Львівській (2391) областях – 7,9 та 6,1% відповідно.

Питання розміщення ВПО та забезпечення їх соціальних потреб до повної деокупації Кримського півострову залишається пріоритетною складовою державної політики України.

Сприяння реалізації та відновлення прав ВПО – головні питання, які вирішують органи державної влади в регіонах України.

Представництво щомісяця отримує *від обласних державних адміністрацій* інформацію щодо питань, пов'язаних з ВПО. За результатами узагальнення цих даних сформовано відомості щодо ВПО з Криму, які звернулися за допомогою до органів виконавчої влади областей, стосовно надання щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату, отримання довідки ВПО, працевлаштування, оформлення документів українського державного зразка, отримання освітніх послуг, забезпечення житлом, реалізації заходів соціально-економічного захисту, культурних заходів, тощо.

З метою популяризації та тематичних освітніх заходів щодо культурної та історичної спадщини Кримського півострова на материковій частині України у травні 2019 р. проведено низку заходів.

У 75-ті роковини депортації кримськотатарського народу в окупованому Криму, на материковій Україні і в багатьох країнах світу пройшли пам'ятні акції. Представники різних країн висловилися в підтримку кримських татар, а також засудили анексію півострова Росією.

Так, 18 травня, в Києві на Майдані Незалежності пройшов жалобний мітинг, присвячений 75-им роковинам геноциду кримськотатарського народу. До заходу долучилися кілька сотень людей різних національностей, які проявили свою солідарність зі співвітчизниками в окупованому Криму та вшанували пам'ять жертв депортації кримськотатарського народу

У Львові організували пам'ятні заходи, присвячені 75-й річниці депортації кримськотатарського народу з історичної Батьківщини. Зокрема, на площі Ринок реквіємом і хвилиною мовчання вшанували пам'ять жертв депортації кримських татар, а також презентували виставку картин кримськотатарського художника, і організували флешмоб "Крим-Україна-Європа".

У Херсоні відкрили перший на материковій частині України пам'ятний знак «Жертвам геноциду кримськотатарського народу 1944 року». Пам'ятний знак встановили на алеї Пам'яті жертвам геноциду кримськотатарського народу, яка була закладена у 2015 році.

В Україні затвердили логотип, який буде використовуватися на всіх меморіальних заходах, присвячених 75-й річниці Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу.

За інформацією департаментів соціальної політики ОДА в січні - травні 2019 р. кількість ВПО з Криму, які звернулись за отриманням послуг до органів соціального захисту, складає **більше 2х тисяч громадян**.

Отримали довідку про взяття на облік ВПО – 1,7 тис. осіб, але кількість громадян, які звернулись за щомісячною адресною допомогою для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг складає тільки 500 осіб.

Станом на 1 червня 2019 року кількість громадян ВПО, які отримують адресну допомогу складає всього 2,5 тис. осіб, або 7 % від взятих на облік. Середньомісячна сума допомоги для покриття витрат на проживання складає 1,5 тис.грн. *Але вказана допомога для переселенців не вирішує їхніх житлових проблем, і навіть не покриває оплату комунальних послуг.*

За отриманими даними державними та комунальними закладами охорони здоров'я ОДА усіма медичними, лікувально-профілактичними закладами регіонів надається кваліфікована допомога з госпіталізації, взяття на медичний облік, проведення профілактичних медоглядів, щеплення, флюорографії. При реєстрації у медичних закладах переселенці забезпечуються медикаментами на пільгових умовах, інсуліном та іншими життєво важливими препаратами за рахунок державних коштів.

За інформацією департаментів освіти та науки ОДА станом на 1 червня 2019 р. більше 4,5 тисяч осіб з числа ВПО продовжують навчання у дошкільних, загальноосвітніх навчальних закладах, закладах професійної (професійно-технічної) освіти, закладах вищої освіти за різними формами навчання, у тому числі **140 громадян України**, які проживають на ТОТ України в Криму, здобувають освіту за дистанційною та екстернатною формою навчання в навчальних закладах.

В Херсонській області за екстернатною формою навчання в закладах освіти області навчаються 236 чоловік. Більше всього обліковується в Генічеському районі – 56 та в м.Херсоні – 58 юнаків та дівчат.

За інформацією УДМС України в Херсонській області, з початку окупації Кримського півострова за отриманням адміністративних послуг в області звернулось **111711 кримчан, із них в травні 2019 року – 2544 особи**.

Згідно з чинним законодавством, громадяни України з кримською реєстрацією отримують біометричні паспорти за точно такою ж процедурою, що й жителі інших українських регіонів.

Найбільшою кількістю звернень 70% залишається оформлення, видача або обмін паспорта для виїзду за кордон (77939 звернень, з них 1785 - у травні 2019 р.). Вклеювання до паспорта фотокартки при досягненні громадянином відповідного віку становить 14928 звернень, з них 56 – у травні 2019 р., видача документа у вигляді ID-картки 11436 звернень, з них 703 – у травні 2019 р., оформлення, видачі або обміну паспорта зразка 1994 р. - 3530 звернень.

Випадків невмотивованої відмови кримчанам у видачі українського біометричного закордонного паспорта не зафіксовано.

За інформацією Азово-Чорноморського регіонального управління Державної прикордонної служби України: В травні 2019 року через адміністративну межу з тимчасово окупованою територією України в Криму пропущено **254062 осіб та 33001 транспортних засобів**, з них контроль на КПВВ пройшли 197764 особи (або 77,8%) та 32136 (або 97%) транспортних засоби.

У розрізі трьох КПВВ перетин громадянами адміністративного кордону з ТОТ України в АРК наступний:

- через КПВВ «Чонгар»: в'їхало 49254 громадянина України та 67 іноземців; виїхало 50421 громадянина України та 82 іноземця.

- через КПВВ «Каланчак»: в'їхало 43808 громадянина України та 118 іноземця, виїхало 43643 громадян України та 115 іноземців.

- через КПВВ «Чаплинка»: в'їхало 5642 громадянина України та 3 іноземця, виїхало 4676 громадян України та 2 іноземця.

В порівнянні з квітнем 2019 року, спостерігається збільшення пасажиропотоку в три рази (на 32,4%) та збільшення транспортного потоку на 37,5%.

5. Робота Представництва зі зверненнями громадян

5.1 Звернення за напрямками

Щодо реалізації громадянами України права на звернення, наданого їм Конституцією України та визначеними актами законодавства, Представництвом проводиться постійна робота.

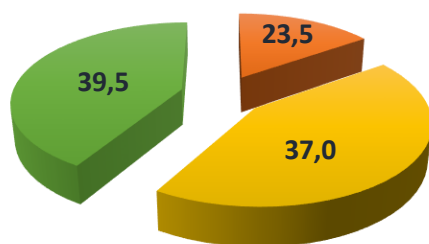
Так, протягом травня 2019 року до Представництва надійшло 81 звернення громадян проти 149 за відповідний період минулого року, що на 68 звернень менше або на 45,6 %.

Порівняльна таблиця надходження звернень громадян

№ з/п	Звернення, що надійшли до Представництва	Кількість звернень, отриманих Представництвом	
		у травні 2018 р.	у травні 2019 р.
1	Письмово	32	19
2	На особистому прийомі громадян	52	30
3	Телефонна «гаряча лінія»	65	32
	Всього	149	81

Зменшення кількості надходження звернень у травні 2019 року у порівнянні з відповідним періодом минулого року свідчить про те, що Представництвом проводиться системна та якісна робота з врегулювання проблемних питань, які порушувалися громадянами минулого року.

Надходження звернень у процентному співвідношенні у травні 2019 року

- письмові звернення
- особистий прийом громадян
- телефонна "гаряча лінія"

У звітному періоді громадяни порушували у **письмових зверненнях** такі питання:

- перетин адміністративної межі через КПВВ – 4 (21,0 %);
- оформлення паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у вигляді ID-картки – 3 (15,8 %);
- отримання документів про освіту державного зразка – 2 (10,5 %);
- отримання паспорта громадянина України вперше після досягнення 18 років – 1 (5,3 %);
- отримання освіти за програмою «Крим – Україна» – 1 (5,3 %);
- отримання свідоцтва про народження дитини державного зразка – 1 (5,3 %);
- інше – 7 (36,8 %).

Із загальної кількості письмових звернень, 5 (або 26,3%) надійшло від внутрішньо переміщених осіб.

Задля отримання первинної правової допомоги на **особистому прийомі громадянами** порушувались наступні питання:

- оформлення паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у вигляді ID-картки – 7 (23,3 %);
- перетину адміністративної межі через КПВВ – 4 (13,3 %);
- отримання освіти за програмою «Крим – Україна» – 4 (13,3 %);
- набуття громадянства України – 3 (10,0 %);
- оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон – 2 (6,7 %);
- отримання паспорта громадянина України вперше після досягнення 18 років – 2 (6,7 %);
- внесення персональних даних про особу (реєстрації місця проживання) до Єдиного державного демографічного реєстру – 2 (6,7 %);
- отримання документів про освіту державного зразка – 2 (6,7 %);
- інше – 4 (13,3 %).

На телефонну «гарячу лінію» Представництва громадяни зверталися з наступних питань:

- оформлення паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у вигляді ID-картки – 9 (28,0 %);
- відновлення паспорта громадянина України у зв'язку з втратою, псуванням, тощо – 5 (15,6 %);
- перетин адміністративної межі через КПВВ – 7 (21,9 %);
- відновлення паспорта громадянина України у зв'язку з втратою, псуванням, інше – 2 (6,3 %);
- отримання освіти за програмою «Крим – Україна» – 2 (6,3 %);
- інше – 7 (21,9 %).

Усі звернення опрацьовані Представництвом в межах компетенції у встановлені законодавством терміни.

Щодо запитів на публічну інформацію

У травні 2019 року до Представництва надійшло 5 запитів на публічну інформацію відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Запити опрацьовано у встановлені законодавством терміни.

✓ Резонансних звернень на протиправні дії та порушення міжнародних норм у сфері дотримання прав людини за звітний період не надходило.

5.2. Основна тематика проблемних питань

За результатами аналізу звернень громадян, що надходять до Представництва, найбільш значимими питаннями залишаються:

- внесення до Єдиного державного демографічного реєстру даних про особу, а саме інформації про місце проживання;
- продовження здобуття громадянами, які проживають на тимчасово окупованій території АР Крим або переселилися з неї, певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету;
- перетин адміністративної межі через КПВВ особами, які подали документи до органів Державної міграційної служби України для отримання документів, що підтверджують громадянство України;
- процедура оформлення паспорта громадянина України вперше особою, якій вже виповнилось 18 років;
- проходження процедури встановлення особи для осіб, які втратили, зіпсували паспорт громадянина України, або документи яких були вилучені окупаційною владою РФ.

6. Діяльність органів окупаційної влади на ТОТ України в Криму.

6.1 Діяльність угруповання ЗС РФ на ТОТ України в Криму

Протягом травня 2019 року в угрупованні ЗС РФ на ТОТ України АР Крим на відміну від квітня відмічалася дещо зменшена військова активність.

Серед найбільш масштабних відмічені наступні заходи бойової підготовки:

02 травня 2019 р. в м.Севастополь відбулися навчання підрозділів з протидії диверсійним силам та засобам з виявлення та затримання диверсійно-

розвідувальної групи умовного противника. В навчаннях взяли участь 4 катери типу “Грачонок” та “Раптор” та близько 60 військовослужбовців.

15-16 травня 2019 року проведені спільні льотно-тактичні навчання 27-ї змішаної авіадивізії 4-ї армії ВПС та ППО Південного військового округу та кораблів ЧФ РФ. В ході навчань відпрацьовувалися: боротьба з повітряними та морськими десантами; знищення корабельних угруповань противника; відбиття ракетних та повітряних ударів, перекидання авіації на запасні аеродроми, відбиття ударів крилатими ракетами, перехоплення літаків-розвідників умовного противника; прикриття пунктів базування від масованих повітряних ударів. При цьому створювалися протиракетні рубежі із застосуванням тактичного прийому “Стіна” з використанням єдиної системи управління міжвидового угруповання.

До навчань залучалося понад 50-ти літальних апаратів: бомбардувальники Су-24М, Су-34, штурмовики Су-25, винищувачі Су-27МЗ, Су-30СМ, вертольоти Мі-35 та Ка-52, зенітно-ракетні комплекси, 6 дивізіонів берегових ракетних комплексів “Бал” та “Бастіон” (11 та 15 ракетно-артилерійські бригади), близько 30 кораблів та катерів, підрозділи РТР і РЕБ, РХБЗ, безпілотні літальні апарати.

21 травня в районі м.Севастополь проведені навчання 102-го загону спеціального призначення по боротьбі з підводними диверсійними силами та засобами. Відпрацьовувалися питання підводного орієнтування, обслідування акваторій і причалів в різний час доби, пошук затонулих об’єктів, застосування спеціальної зброї.

21-22 травня в морських районах прилеглих до окупованого Криму проведені двосторонні навчання 30-ї дивізії надводних кораблів ЧФ РФ, до яких залучалися фрегати “Адмірал Макаров”, “Адмірал Эссен”, сторожові кораблі “Пытливый” та “Сметливый”. В ході навчань відпрацьовувалося: проведення морського бою з кораблями умовного противника та протичовнові дії у складі групи кораблів.

У період з 24 травня по 8 червня в районі полігону Чауда проведені заходи в рамках так званого “військового конкурсу “Авіадартс-2019” до якого залучені понад 60 екіпажів авіаційної техніки з 4-х військових округів та Північного флоту ЗС РФ.

Перекидання авіаційної техніки: винищувачі МіГ-29СМТ, Су-27СМЗ, Су-30СМ, Су-35, бомбардувальники Су-34, Су-24М, Ту-22МЗ, штурмовики Су-25, військово-транспортні літаки Іл-76МД, бойові та транспортні вертольоти Ми-24, Ми-35, Ка-52, Ми-8; до ТОТ України в Криму відбувалося в період з 20 по 23 травня 2019 р.

27 травня 2019 р. на ТОТ України в Криму на одному з аеродромів морської авіації ЧФ РФ проведено навчання чергових підрозділів з відбиття нападу диверсійно-розвідувальної групи умовного противника. До навчань залучалися ЗРГК “Панцирь-С”, понад 200 військовослужбовців та близько 10 одиниць військової і спеціальної техніки.

За результатами зимового періоду навчання (01.12.18 р. по 01.06.19 р.) на ЧФ РФ наплаваність кораблів флоту склала 70% від річного плану (наплаваність екіпажів підводних човнів перевищила річний план). Зросла кількість виконання бойових вправ. Кораблями виконано понад 90 артилерійських стрільб по повітряним і береговим цілям, що на 28% перевищує показники минулого року.

Частини морської авіації і ППО ЧФ РФ виконали план бойової підготовки зимового періоду навчання на 106%. Екіпажами в повному обсязі відпрацьовані дії

з бойового застосування, десантування, знищення крилатих ракет. Підготовка проводилася в ході двосторонніх льотно-тактичних навчань полків морської авіації. При цьому наліт екіпажів під час бойової підготовки зріс на 130 годин. Наліт по завданням забезпечення заходів бойової підготовки та виконання заходів підтримання оперативного режиму перевиконаний вдвічі.

В ході незаконного “призиву” молоді на ТОТ України в Криму до лав ЗС РФ весною 2019 року направлено 850 осіб з понад 3,3 тис. мешканців Криму направляють для проходження військової служби до Чорноморського флоту, Повітряно-космічних сил, Південного військового округу.

Залишається невирішеним питання перебування на ТОТ України в Криму військової техніки ЗС України, передача якої припинилася у травні 2014 року. У зв'язку з чим у “комітеті з оборони” Держдуми РФ заявили, що Росія має наміри утилізувати захоплену в Криму в 2014 році військову техніку ЗС України, в т.ч. бойові літаки, які на даний момент небоєздатні.

➤ *Воєнно-політична обстановка навколо окупованого Криму оцінюється як напружена, стабільна. Ознак підготовки угруповання ЗС РФ до наступальної операції не виявлено.*

6.2 Обстановка в морських районах прилеглих до ТОТ України в Криму

Згідно з даними Адміністрації Державної Прикордонної служби України (далі – ДПСУ), а також Донецько-Луганського регіонального управління ДПСУ за період з 01 по 31 травня 2019 р. в Керченській протоці (район з центром в точці Ш=45°12,2' Пн., Д=36°29,3' Сх.) та акваторії Азовського моря відмічено багаторазові факти незаконного обмеження торговельного судноплавства, законних інтересів судовласників та членів екіпажів окупаційною владою РФ стосовно торговельних суден, які здійснювали рейси через Керченську протоку до Бердянського та Маріупольського морських портів. При цьому проводилися численні перевірки документів екіпажу, огляд жилих та вантажних приміщень суден, фотографування документів членів екіпажів. Середня тривалість становила близько години.

Всього за вказаний період відмічено затримання з проведенням прикордонного контролю 58 суден (у квітні - 40 судна): під прапорами України – 1, Туреччини – 3, Болгарії – 5, Нідерландів – 1, Португалії – 1, Республіки Панама – 13, Мальти - 10, Ліберії – 6, Кіпру – 1, Того – 3, Палау – 2, Коморських островів – 5, Островів Кука – 3, Антігуа і Барбуда – 3, Белізу – 1.

Слід зауважити, що судно під прапором України ПТР “Грін” оглядалося тричі прикордонним кораблем ФСБ РФ в центральній частині Азовського моря в районі Коси Довга. Решта суден перед проходом Керченської протоки.

За аналізом моніторингової групи фонду “Майдану закордонних справ”, “Інституту Чорноморських стратегічних досліджень та редакції порталу “BlackSeaNews” тривалість штучних затримок суден у квітні 2019 року становила:

- на вході до Азовського моря - зросла на 58,5% і склала в середньому 40,1 години (у березні 25,3 години);

- на виході з Азовського моря – відмічено деяке зменшення часу затримання 24,4 години (у березні – 33,7 години).

За даними командування ВМС ЗС України максимальний час штучних затримок суден у квітні зріс і становив 170 годин (березень 127), а середній час становив 34 години.

За даними Адміністрації морських портів України, з січня по травень 2019 року в українських портах на Азовському морі спостерігається зменшення обсягів перевалки вантажів у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року (до введення перевірок прикордонною службою ФСБ РФ в Керченській протоці та Азовському морі).

За вказаний період Маріупольський морський торговельний порт перевантажив 1662,93 тис. тонн вантажів (у 2018 році за той же період – 1816,49 тис. тон), падіння вантажообігу - 8,4%. Бердянський порт за січень-квітень 2019 року здійснив перевалку 363 тис. тонн (у 2018 році за той же період - 566,6 тис. тонн), падіння вантажообігу на 35,9 %.

За даними Адміністрації морських портів України, протягом травня 2019 року до портів окупованого Криму зафіксовано вхід 13 (у квітні - 6) вантажних суден-порушників, всі під прапором РФ, які здійснили 20 судозаходів до закритих портів на ТОТ України в Криму: Керч, Камиш-Бурун, Крим, Феодосія, Севастополь, Ялта.

6.3 Соціально-економічні та політичні процеси на тимчасово окупованій території

6.3.1 Суспільні процеси на ТОТ України АР Крим.

В травні 2019 року увага т.зв. «органів влади та місцевого самоврядування» зосереджена на реалізації агітаційних, адміністративних та репресивних заходів, що мають стати на заваді деокупації АР Крим, створити у суспільстві максимально лояльне ставлення до отримання російського громадянства, а також створити культурно-історичний розрив з материковою частиною України.

На сайті так званого «Міністерства освіти, науки і молоді» «уряду» Криму 24 травня з'явилася інформація: "Останні дзвінки відзвеніли в Криму для 9610 одинадцятикласників та 18100 дев'ятикласників".

В грудні 2018 року підводячи підсумки дане «міністерство» вказувало, що для участі в написанні підсумкових творів зареєструвалися 9849 учнів і учениць (Додаток №2 до «наказу» «Міністерства освіти» Криму від 18 грудня 2018 року № 2646), а взяли участь 9740 дітей (з урахуванням випускників двох ПТУ).

Слід звернути увагу на одну інформацію - головного рупора російської влади в Криму, російського інформгентства "РІА Крим", яке 1 вересня 2018 року поінформувало: "За даними Міністерства освіти, науки і молоді Криму, в цьому році на навчання в Загальноосвітні школи Криму відправляється 209 тисяч чоловік. Зокрема, в перший клас підуть більше 23 тисяч юних кримчан, випускниками цього навчального року будуть 10886 учнів".

Навіть не озброєним оком видно, як стрімко "зникають" кримські випускники та випускниці протягом навчального року. За дев'ять місяців з одинадцятих класів кримських шкіл "зникли" 1276 учнів і учениць, а це близько 12% випускників, які разом з батьками вже не довіряють російській освітній системі і намагаються вирішити питання отримання документа про освіту за межами півострова.

З 2019 року припинено дію правил, покликаних полегшити вступ кримських випускників до російських вузів - без іспитів і ЄДІ. Тепер кримські випускники вступають до російських вузів на загальних підставах.

31 травня призовників з Криму відправили служити на територію РФ. З початку весняного призову, який стартував 1 квітня п.р, на територію РФ відправили служити близько 500 кримчан, а всього призвано близько тисячі чоловік.

6.3.2 Ситуація в економічній структурі ТОТ України АР Крим

З 01 червня по 31 серпня 2019 року вводиться тимчасова заборона на проїзд великовантажних автомобілів при температурі повітря понад 32 градуси. Водночас, заборона не пошириться на міжнародні перевезення вантажів, пасажирські перевезення автобусами, перевезення продуктів, лікі, палива, пошти, а також перевезення вантажів, необхідних для ліквідації НС.

«Влада» ТОТ АР Крим продовжує незаконну добичу піску в районі Каркінітської затоки на Бакальській банці неподалік від осотова Джарилгач. Так в травні у вказаному районі працював земснаряд неподалік якого знаходився російський прикардонний сторожовий корабель Берегової охорони ФСБ Росії «Проворный», відстань між ними складала 5,8 кілометрів (трохи більше 3 миль), тобто чергування ПСКР «Проворный» у вказаному районі здійснюється з метою прикриття незаконного видобутку у разі спроби затримання судна-порушника українськими службами.

Окупаційною владою незаконно використовуються потужності колишнього українського ДП «Севастопольський авіаційний завод» для виконання оборонних замовлень МО РФ. Так, у 2019 році ГУП «САП» планує виконати низку контрактів по ремонту авіаційної техніки для холдингу «Вертолеты Росии». Станом на травень п.р. укладено контрактів на суму 250 млн.рублів. Всього ж протягом 2019 року планується виконати оборонних замовлень на суму 600 млн. рублів. Завод планує виконувати види робіт по ремонту і технічному обслуговуванню вертольотів Мі-8, КА-27,КА-28,КА-29. Встановлено, що на даний час керівництвом заводу та представниками холдингу «Вертолеты Росии» розробляється план розвитку персоналу з метою розширення виробничих потужностей ГУП «САП» та нарощування обсягів щодо виконання замовлень по ремонту авіаційної техніки.

За словами т.зв. «віце-прем'єра» Республіки Крим Ірини Ківік станом на 1 травня витрати на реалізацію нацпроектів в Криму виконані більш ніж на 842 мільйони рублів, або близько 9% від 9,6 мільярдів, передбачених зведеного бюджетного розпису на 2019 рік.

Найбільшу питому вагу в розрізі національних проектів в регіональному аспекті займають: «Екологія» (витрати виконані в розмірі 77,7 млн. руб., або 33,7% від запланованого обсягу), «Демографія» (майже 706 млн руб., або 15,7%) і «Мале та середнє підприємництво і підтримка індивідуальної підприємницької ініціативи» (майже 29 млн руб., або 6,8%).

Так звана «влада» Армянська зайнялася облаштуванням очисних споруд в місті, які повинні розділити стоки хімічного виробництва заводу «Кримський титан» та міської каналізації. На даний момент вони стікають в один кіслотонакопитель, який, за заявою кримської «влади», в 2018 році став причиною хімічних викидів в атмосферу. Як стало відомо, в рамках цього проекту так звані «чиновники» намагаються реалізувати проект, який дозволить скидати очищені стічні води в Північно-Кримський канал.

6.3.3 Кадрові призначення окупаційної влади РФ в Криму.

У кримському «уряді» в травні чергові кадрові ротації – так званій «глава» Республіки Сергій Аксьонов підписав нові «укази». Про це повідомляється на офіційному порталі Радміну РК.

Так, 23 травня 2019 року, «глава» Республіки Крим Сергій Аксьонов підписав два «укази» про призначення заступників керівників Мінмайна і Служби Госстройнадзора. Про це йдеться в документах, опублікованих на сайті республіканського «уряду». "Призначити Сідаметова Назіма Казімовіча на посаду заступника міністра майнових і земельних відносин Республіки Крим", - йдеться в «указі». Другим документом «глава» Криму призначив заступником начальника Служби Тиграна Сардаряна. "Призначити Сардаряна Тиграна Генріковіча на посаду заступника начальника Служби державного будівельного нагляду Криму", - повідомляється в тексті «указу».

28 травня 2019 року «глава» Криму Сергій Аксьонов підписав «указ» про призначення Юлії Жукової на посаду заступника «голови» Ради міністрів Республіки. На сесії Держради Республіки 24 травня депутати погодили призначення Жукової на посаду віце-прем'єра РК. Вона змінила Михайла Селезньова, який написав заяву про звільнення за сімейними обставинами.

6.3.4 Шодо порушення прав населення в Криму

В травні 2019 року продовжувався тиск на осіб, які демонструють незгоду з встановленим політичним режимом, не виконують його вимог або можуть потенційно представляти загрозу останньому (передусім, представники кримськотатарського населення; українські активісти, які утримуються в кримінально-виконавчих установах).

Так, 7 травня, Верховний "суд" Криму продовжив термін утримання під вартою цивільному журналісту Наріману Мемедемінову до 15 червня.

13 травня, Київський районний "суд" Сімферополя продовжив запобіжний захід у вигляді утримання під вартою до 15 серпня затриманому в квітні на КПП "Каланчак" кримськотатарському активісту Раїмі Айвазову.

13 та 14 травня, суди в Ростовській області і окупованому Криму продовжили термін арешту всім 24 затриманим у березні 2018 року кримським татарам до 15 серпня 2019 року.

Кіровський районний "суд" Криму засудив Едема Кадирова до чотирьох років позбавлення волі і одного року обмеження свободи. Його звинуватили в "участі в добровільному батальйоні імені Номана Челебеджіхана" за частиною 2 статті 208 КК РФ.

Політв'язню Володимирі Балуху, який утримується в колонії № 4 м.Торжок Тверської області РФ, продовжили термін утримання в штрафному ізоляторі до 31 травня п.р.

30 травня, російські силовики затримали в Бахчисараї кримськотатарських активісток, дружину фігуранта другої Бахчисарайської "справи Хізб ут-Тахрір" Сейрана Салієва, координатора ініціативи "Кримське дитинство" Муміне Салієву і активістку Лутфіє Зудієву.

31 травня, Київський районний "суд" Сімферополя виніс рішення про призначення штрафу в розмірі однієї тисячі рублів кримськотатарській активістці Муміна Салієвої і Лутфіє Зудієву. Їх звинуватили за ст. 20.3 КоАП Росії - "демонстрація забороненої символіки".

➤ **Окупаційна влада Криму, за вказівкою Кремля, продовжує переслідування та ув'язнення за релігійною ознакою представників етнічних меншин Криму.**

7. Робота Представництва та державних органів з питань деокупації та реінтеграції Криму

У травні 2019 року Представництвом вживались такі основні заходи з питань реінтеграції та деокупації Автономної Республіки Крим:

7.1 Щодо авіаперельотів до ТОТ України в Криму

За результатами роботи щодо притягнення до відповідальності чи застосування санкцій до авіаперевізників, що здійснювали польоти до закритих аеропортів на ТОТ України АР Крим, проведеної у січні, оперативно-розшуковим управлінням Азово-Чорноморського регіонального управління Державної прикордонної служби України повідомлено Головне управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим (з дислокацією в м. Херсон) про виявлення кримінального правопорушення, яким надано перевірену інформацію щодо здійснення перельотів окремими повітряними суднами до ТОТ України в АР Крим та до іноземних країн.

За результатами опрацювання повідомлення Оперативно-розшукового управління Азово-Чорноморського регіонального управління Державної прикордонної служби України Головним управлінням Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим (з дислокацією в м. Херсон) долучено надані матеріали до матеріалів кримінального провадження № 2201400000000079 та здійснено запити на міжнародну правову допомогу у кримінальних справах.

Продовжується моніторинг авіа перельотів до закритих аеропортів на ТОТ України в АР Крим.

7.2 Щодо морекористування, та заходів до закритих морських портів на ТОТ України в Криму

У травні 2019 відслідковувалась ситуація з затримками пропуску суден Російською Федерацією у Керченській протоці до українських портів Маріуполь та Бердянськ. Проблема залишається невирішеною.

02.05.2019 до Представництва від командування Військово-морських сил Збройних сил України (далі ВМС ЗСУ) за вих. №154/111/1561 від 23.04.2019 надійшли інформаційно – аналітичні відомості щодо моніторингу торговельного судноплавства за березень 2019 року.

Відповідно до вказаних відомостей ВМС ЗС України виявлено суднопорушника правового режиму закритих портів на ТОТ України в Криму – нафтоналивний танкер-продуктовоз “MRIYA” (ІМО 9109811) під прапором України, яке здійснило доставку 2000 тон дизельного пального з порту Кавказ (РФ) до порту Ізмаїл (Україна). За даними ВМС ЗС України, зазначене судно у 2015 році неодноразово здійснювало заходи до порту Севастополь, ймовірно, з метою постачання нафтопродуктів в інтересах ЧФ РФ.

За даними ДП “Адміністрація морських портів України”, з посиланням на ВМС ЗС України, судно з номером ІМО 9109811 здійснило один захід до порту Севастополь 22 вересня 2015 року. На той час судно мало назву “VILGA” і перебувало під прапором РФ.

Представництвом направлено відповідні матеріали до ГУ СБУ в АР Крим.

7.3 Щодо екологічної ситуації на ТОТ України в Криму

Представництвом систематично відстежуються питання екологічної ситуації на ТОТ України АР Крим. Особливої уваги на даний час потребує питання незаконного видобутку піску на території Верхньо-Чурбашського та Нижньо-Чурбашського хвостосховищ колишнього Камиш-Бурунського залізорудного комбінату неподалік від м. Керч, що є небезпечним для життя та здоров'я людей і може становити загрозу екологічній безпеці.

За результатами надісланих у січні 2019 року листів встановлено, що Головним управлінням Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі внесено відомості про кримінальне правопорушення за вказаним фактом до ЄРДР. Триває досудове розслідування.

У той же час Представництвом встановлено, що відповідна господарська діяльність здійснюється юридичними особами, які мали відповідні дозволи на користування надрами виданими відповідно до законодавства України та дія яких зупинена наказом Державної служби геології та надр України 19.05.2015 № 123, що підтверджено листом Державної служби геології та надр України від 15.03.2019 р. № 4903/03/14-19.

Крім того, у травні Представництвом відслідковувались факти незаконного користування надрами на ТОТ України в АР Крим. Зокрема проведено аналіз Державного реєстру ділянок надр та ліцензій Російської Федерації на предмет виявлення суб'єктів господарювання, що отримали ліцензії на користування надрами на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя за законодавством Російської Федерації та, відповідно, здійснюють незаконне користування надрами України. За результатами аналізу встановлено, що в реєстрі міститься 170 записів щодо надання незаконними органами влади на ТОТ України в АР Крим ліцензій на користування надрами. За результатами опрацювання відповідних записів встановлено 29 юридичних осіб відомості про яких містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань України та які здійснили дублюючу реєстрацію у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб Російської Федерації. З 29 юридичних осіб 22 мали спеціальні дозволи на користування надрами України, дію яких було зупинено наказом Державної служби геології та надр України 19.05.2015 № 123.

7.4 Щодо політичних в'язнів

Представництвом отримано відповіді на запити до Головного управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі та Головного управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим з метою встановлення вичерпного переліку осіб, які позбавлені особистої свободи окупаційною адміністрацією та/або органами влади Російської Федерації на тимчасово окупованих територіях України та/або території Російської Федерації у зв'язку з громадською або політичною діяльністю таких осіб (політв'язнів) та за всіма фактами незаконного позбавлення свободи було внесено відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань.

Список опрацьовується з метою внесення пропозицій щодо взаємодії з родинами відповідних осіб.

7.5 Щодо постачання води та сировини до ТОТ України в Криму

Представництвом відстежується питання функціонування насосної станції на мисі Кутара у Новотроїцькому районі Херсонської області, що забезпечувала сировиною підприємства хімічної промисловості на ТОТ України АР Крим. За результатами робочих нарад з представниками правоохоронних органів Автономної Республіки Крим та Азово-Чорноморського регіонального управління Державної прикордонної служби України встановлено, що на даний час відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань за фактом незаконного постачання сировини на ТОТ України АР Крим не внесено, а насосна станція тимчасово зупинена власниками на зимовий період.

Питання внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань правоохоронними органами Херсонської області та розслідування як за фактом незаконного постачання сировини до ТОТ України АР Крим так і незаконного користування надрами на цей час залишається не вирішеним.

7.6 Щодо ситуації в районах наближеного до ТОТ України в Криму

Протягом травня Представництвом відслідковувалась ситуація у Генічеському та Каланчацькому районах Херсонської області, де знаходяться контрольні пункти в'їзду-виїзду з ТОТ України АР Крим. Проведено нараду щодо протидії незаконній господарській діяльності у сервісній зоні контрольного пункту в'їзду-виїзду «Каланчак». За результатами наради узгоджено подальші кроки протидії незаконній господарській діяльності у сервісній зоні КПВВ «Каланчак».

Управлінням Північно-Кримського каналу подано позов до Господарського суду Херсонської області про визнання договору сервітуту між Управлінням Північно-Кримського каналу та приватним підприємством «Імперія – Агро» відносно земельної ділянки у сервісній зоні КПВВ «Каланчак» недійсним. Крім того Представництвом отримано від Управління Північно-Кримського каналу інформацію, про імовірне сприяння незаконній господарській діяльності у сервісній зоні КПВВ «Каланчак» посадових осіб місцевих органів державної влади. Зокрема Управління Північно-Кримського каналу посилається на той факт, що ними отримано копію уже третьої «версії» паспорту прив'язки на розміщення тимчасових споруд на земельній ділянці, що належить Управлінню Північно-Кримського каналу на праві постійного користування, на одні й ті самі об'єкти під одним і тим самим реєстраційним номером та однією датою видачі, але усі видані на різний строк до 2018 р., 2040 р. та до 2025 р.

Представництво вважає за доцільне щоб Управління Північно-Кримського каналу у судовому порядку визнано недійсним чи розірвало договір сервітуту з ПП «Імперія-Агро». Після набуття відповідним рішенням суду законної сили та шляхом взаємодії Каланчацької ОТГ, Каланчацької РДА, Херсонської ОДА на відповідній території було розміщено легальну автостанцію, а шляхом взаємодії підрозділів Укртрансбезпеки у Херсонській області, Національної поліції, Служби безпеки України, Державної фіскальної служби України припинено діяльність нелегальних перевізників.

7.7. Робота державних органів з питань деокупації та реінтеграції Криму

У травні 2019 року згідно отриманої інформації від :

Азово-Чорноморського регіонального управління ДПС України за результатами службової діяльності регіонального управління припинено 109 правопорушень, відмовлено в пропуску 135 особам.

На ділянці регіонального управління виявлено: 12 осіб з недійсними документами та 3 особи без документів; 1 особа з підробленими паспортними документами; 2 особи, які намагалися перетнути адмінмежу з ТОТ АР Крим поза КПВВ; 1 транспортний засіб з невідповідністю він-коду; 500 пачок цигарок; 8 набоїв до травматичного пістолету; 2,5 г психотропної речовини.

У 5 випадках в суміжних з Кримом акваторіях було припинено незаконний вилов водних живих ресурсів, загальна сума збитків становить 214922 грн.

Головного управління СБУ в АРК, протягом травня 2019 р. з метою попередження загроз державі у економічній та інформаційній сферах здійснено 16 профілактичних заходів.

8. Правова робота Представництва щодо Криму

У травні 2019 р. Представництво проводило правову роботу за низкою напрямів.

8.1. Щодо вжиття заходів, направлених на реалізацію права на освіту громадянами, які проживають на ТОТ АР Крим, які потребують правового врегулювання

Згідно пункту 3 Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 367 (далі – Порядок № 367) ТОТ України в АР Крим громадян, які не досягли 16-річного віку, можливий у відповідності до вимог передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57. Зокрема, виїзд таких громадян можливий за згодою обох батьків та в їх супроводі або в супроводі одного з батьків за нотаріально посвідченою згодою другого з батьків чи без такої згоди за наявності обставин визначених абз. 2-4 п. 4 Постанови Кабінету Міністрів України № 57.

Однак, зазначеними порядками не врегульовуються нагальні питання перетину адміністративної межі з ТОТ України в АР Крим без згоди одного із батьків громадянами з ТОТ України в АР Крим віком до 16 років, батьки яких незаконно утримуються у місцях позбавлення волі, або у будь-яких інших місцях внаслідок їхнього затримання незаконними збройними формуваннями або правоохоронними органами на ТОТ України в АР Крим, а також які бажають вступити чи навчаються у начальних закладах на підконтрольній території України.

З метою забезпечення прав визначених Конституцією та законами України, зокрема права на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України необхідним є врегулювання питання забезпечення вільного, без супроводу одного із батьків, перетину адміністративної межі з ТОТ України в АР Крим для вищезазначених категорій громадян України.

Враховуючи зазначене Представництвом з метою спрощення порядку перетину контрольних пунктів в'їзду/виїзду з/до ТОТ України в АР Крим дітьми які проживають на ТОТ України в АР Крим та на виконання протокольного рішення №8 протоколу наради щодо обговорення проблемних питань та вжиття заходів,

направлених на реалізацію права на освіту громадянами, які проживають на тимчасово окупованій території АР Крим від 17 травня 2019 р. напрацьована пропозиція внесення наступних змін до постанови Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 367 направлених на забезпечення безперешкодного перетину адміністративної межі з ТОТ АР Крим абітурієнтами та студентами з Криму. Також напрацьовані зміни передбачають вирішення нагальної проблеми перетину адміністративної межі дітьми політв'язнів у супроводі одного з батьків.

Азово-Чорноморському регіональному управлінню Державної прикордонної служби України (Азово-Чорноморське РУ ДПС України), як органу, що здійснює державний контроль і пропуск осіб, які в'їжджають на ТОТ України АР Крим та виїжджають з неї, Представництвом направлено на письмові пропозиції (зауваження) щодо запропонованих змін.

Після надходження пропозицій та зауважень від Азово-Чорноморського РУ ДПС України Представництвом буде ініційовано перед Кабінетом Міністрів України внесення відповідних змін до Постанови № 367.

8.2.Щодо несення змін до постанови КМУ № 1035 та впорядкування перевезення особистих речей на/з ТОТ України АР Крим на підконтрольну територію України.

Листом від 03 квітня 2019 р. № 7226/5/99-99-18-01-03-16 Державною фіскальною службою України (далі – ДФС) повідомлено Представництво про опрацювання проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1035» (у вигляді порівняльної таблиці), що надійшов до ДФС від Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України листом від 03 січня 2019 р. № 22/6.1-25-19.

Представництво з метою отримання та опрацювання зазначеного проекту постанови Кабінету Міністрів України та доданих до нього матеріалів листом від 07 травня 2019 р. звернулося до Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України.

Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України листом від 24 травня 2019 р. № 22/6.1-2252-19 поінформувало Представництво, що внесення на розгляд Уряду проекту зазначеної постанови, в частині врегулювання порядку перевезення особистих речей на/з ТОТ України АР Крим не вноситиметься.

Питання перевезення громадянами з ТОТ АР Крим особистих речей на/з ТОТ України АР Крим залишається неврегульованим.

➤ *Представництвом у 2017 році напрацьований власний проект змін до Постанови КМУ № 1035, який направлено на розгляд Кабінету Міністрів України.*

Відомості щодо розгляду центральними органами виконавчої влади запропонованого Представництвом проекту змін до Постанови № 1035 наразі відсутні.

8.3.Щодо питання виконання Представництвом своїх завдань та функцій

В травні 2019 р. Представництвом надіслано листа Президенту України стосовно результатів діяльності Представництва щодо вирішення нагальних проблем ТОТ АР Крим, сприяння додержання прав і законних інтересів жителів Криму та внутрішньо переміщених осіб, протидії агресії Російській Федерації та

вжиття заходів направлених на повернення ТОТ АР Крим під загальну юрисдикцію України.

В листі зазначено, що на виконання визначених Указом Президента України №16/2016 завдань напрацьовано пропозиції із внесення змін до чинного законодавства з вирішення актуальних питань ТОТ АР Крим зокрема щодо актуалізації законодавства, що врегульовує правовий режим ТОТ АР Крим шляхом скасування існуючого Закону України «Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» з відповідним внесенням змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»

Зазначеним законопроектом передбачено оптимізацію доступу громадян до механізмів реалізації захисту своїх прав та свобод в першу чергу в судовому порядку із забезпеченням належного правового захисту та супроводу шляхом забезпечення доступу жителів ТОТ України в АР Крим до безоплатної вторинної правової допомоги.

Щодо переміщення (поставки) товарів з/на ТОТ України в Криму законопроектом встановлюється особливий правовий режим, який гарантує забезпечення гуманітарних потреб громадян, які проживають на окупованій території та оптимізацію здійснення державного контролю за цими процесами.

Звернуто увагу глави держави на те, що в умовах тимчасової окупації Автономної Республіки Крим вкрай необхідне здійснення координації дій державних органів, владні повноваження яких поширюються на АР Крим та Севастополь, оскільки основною проблемою реалізації заходів для деокупації та реінтеграції Криму вбачається саме відсутність такої координації, однак з моменту окупації та до теперішнього часу така координація жодним чином та жодним державним органом не здійснювалась.

Представництво, відповідно до свого статусу та місця в системі державного управління, може здійснювати функцію координації діяльності державних органів у вирішенні питань, які стосуються ТОТ АР Крим, але така функція чинним законодавством не визначена та на Представництво не покладена.

Представництвом запропоновано Президенту України, з метою ефективного та повноцінного виконання Представництвом визначених Законом № 1524-III та Указом № 16/2016 завдань, розглянути питання внесення змін до Указу № 16/2016, які мають на меті сприяння реалізації санкційної політики, розроблення стратегічних програм повернення ТОТ АР Крим під загальну юрисдикцію України та інших програмних та планових документів у сфері деокупації та реінтеграції ТОТ АР Крим, а також покращення взаємодії між державними органами з питань ТОТ АР Крим й внутрішньо переміщених осіб та консолідації їх зусиль для захисту державних інтересів.

До листа додано напрацьований Представництвом проект зміни до Указу № 16/2016.

Також увагу Президента України звернуто на ситуацію з відсутністю Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим, яка вкрай негативно впливає на можливість Представництва повноцінно здійснювати свої функції та загалом на процеси повернення ТОТ АР Крим під загальну

юрисдикцію України та запропоновано призначити Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим.

8.4. Аналіз «нормативно-правових актів» окупаційних органів влади РФ, які неправомірно застосовуються на ТОТ України в АРК, прийнятих у травні 2019 року.

З метою здійснення більш якісного моніторингу додержання прав і законних інтересів громадян України, які проживають на ТОТ України в АРК, здійснено правовий аналіз «нормативно-правових актів» окупаційних «органів влади», що діють на території АР Крим, прийнятих у травні 2019 року.

У травні 2019 року т.зв. «державною радою республіки Крим» прийнято 7 т.зв. «законів».

Увагу потрібно звернути на положення т.зв. «закону РК» № 596-ЗРК/2019 «Про затвердження Додаткової угоди між Міністерством фінансів Російської Федерації і Ради міністрів Республіки Крим до Договору по бюджетному кредиту», а також т.зв. «закону» від 6 травня 2019 р. № 593-ЗРК/2019 «Про внесення змін до ст. 5 Закону Республіки Крим «Про особливості врегулювання майнових і земельних відносин на території Республіки Крим»» яким визначається, що рішення про передачу земель на території АР Крим, зокрема в приватну власність, приймається т.зв. радою міністрів республіки Крим.

Такі дії можуть завдати значної шкоди майновим інтересам держави Україна.

Також увагу слід звернути на т.зв. «закон РК» від 6 травня 2019 р. № 591-ЗРК/2019 «Про внесення змін до ст. 3 Закону Республіки Крим «Про мирових суддів Республіки Крим». Зазначеними до повноважень т.зв. «мирових суддів» віднесено розгляд справ про майновим спорам у сфері захисту прав споживачів.

Так званий «закон» від 1 вересня 2014 року № 61-ЗРК «Про мирових суддів республіки Крим» визначає створення, статус, повноваження, порядок діяльності посад мирових суддів, як суддів загальної юрисдикції так званої «Республіки Крим», які входять в єдину судову систему Російської Федерації здійснюючи «правосуддя» ім'ям Російської Федерації відносно громадян в АР Крим.

Організація здійснення незаконними органами «правосуддя» на території Криму, зокрема із залученням громадян України на посадах «мирових суддів», в порушення норм міжнародного права та законодавства щодо правового режиму ТОТ України АР Крим, завдає значної шкоди національним інтересам, а також створює оманливе враження участі суспільства в т.зв. «системі правосуддя».

Окрім того, «державною радою республіки Крим» прийнято 11 т.зв. «постанов» що стосуються формування порядку денного та винесення питань на чергове засідання т.зв. «державної ради республіки Крим», нагородження громадян, а також командированню делегації до м. Донецьк т.зв. «донецької народної республіки».

Також, т.зв. «урядом» міста Севастополя за період з 01 по 30 квітня 2019 року прийнято 69 «постанов» та «розпоряджень», а т.зв. «губернатором» міста Севастополя видано 19 «указів» та «розпоряджень».

9. Організаційно-кадрова робота Представництва

У травні 2019 року державна політика у сфері державної служби у Представництві реалізовувалась із дотриманням вимог Конституції України, Закону України «Про державну службу» та інших законів України, постанов Верховної Ради України, указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України та Національного агентства України з питань державної служби.

Структура Представництва, затверджена Указом Президента України від 20 січня 2016 року № 16/2016 «Питання Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим» (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 221/2017 від 17.08.2017), налічує: три політичні посади – Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим, Першого заступника Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим та заступника Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим; посаду Керівника апарату Представництва та шість служб.

Державні службовці окремих структурних підрозділів Представництва, тимчасове розміщення яких визначено Указом Президента України від 20 січня 2016 року № 16/2016 «Питання Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим» (із змінами) у місті Києві, здійснюють свої повноваження у місті Києві за адресою: вул. Петра Болбочана, 8, корп. 1.

Повноваження керівника державної служби у Представництві відповідно до Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» здійснює Керівник апарату, здійснення повноважень якого у Представництві забезпечує державний службовець, на якого покладено виконання обов'язків служби управління персоналом.

Штатна чисельність Представництва станом на 31 травня 2019 р. складає 28 одиниць. Вимоги стосовно дотримання співвідношення в державному органі посад категорій «А» і «Б» до його штатної чисельності не більше ніж 1 до 3, враховані відповідно до Закону України «Про державну службу».

Фактична чисельність працюючих у Представництві на кінець звітного періоду складає 23 особи (на рівні минулого періоду), з них 1 – особа, яка займає політичну посаду, 21 – державні службовці, 1 – робітник, зайнятий обслуговуванням державного органу (водій).

Посада Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим на сьогоднішній день досі вакантна.

Станом на 31 травня 2019 р. у Представництві налічується 6 вакантних посад (у квітні п.р. – 6), з яких, 2 політичні посади та 4 посади державної служби, у т.ч. 1 посада на період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку основного працівника.

Для зайняття вакантних посад державної служби у Представництві протягом звітного періоду проведено конкурси на такі посади:

- головного консультанта служби правового аналізу (кандидатів не було);
- головного консультанта аналітично-інформаційної служби, на період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку Яковлевої Н.С. (кандидатів не було);
- головного консультанта служби з питань реінтеграції та деокупації Автономної Республіки Крим (наразі триває строк оскарження результатів конкурсу).

Інформацію з даного питання оприлюднено на сайтах Національного агентства України з питань державної служби та Представництва.

Прийнятих та звільнених працівників із Представництва протягом травня 2019 року не було.

У звітному періоді закінчено перевірку, передбачену Законом України «Про очищення влади» стосовно працівників, прийнятих на роботу у квітні 2019 року. За результатами перевірки заборони, визначені частиною третьою або четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади» до жодного з працівників не застосовуються. Інформацію з цього питання розміщено на офіційному веб-сайті Представництва.

Військовий облік призовників і військовозобов'язаних у Представництві здійснюється відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» та Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 р. № 921.

Ведення, облік та зберігання особових справ державних службовців у Представництві здійснюється з метою системного відображення вступу, проходження та припинення ними державної служби, відповідно до Порядку ведення та зберігання особових справ державних службовців, затвердженого наказом Національного агентства України з питань державної служби від 22 березня 2016 р. № 64.

Надання щорічних відпусток здійснюється у порядку та на умовах, визначених законодавством про працю. Виконання графіка щорічних відпусток працівників Представництва на 2019 рік забезпечується вчасно та знаходиться на постійному контролі у керівництва Представництва.

До кримінальної відповідальності посадові особи Представництва не притягувалися.

За додержанням законодавства про працю та про державну службу у Представництві здійснюється постійний контроль. Приділяється належна увага забезпеченню необхідних умов для високопродуктивної праці, зміцненню трудової та виконавської дисципліни.

10. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення Представництва

Для обліку бюджетних коштів у Головному управлінні Державної казначейської служби України у Херсонській області відкрито реєстраційний рахунок за **КПКВК ДБ 0301010 «Обслуговування та організаційне, інформаційно - аналітичне, матеріально - технічне забезпечення діяльності Президента України та Адміністрації Президента України».**

Протягом травня 2019 року службою фінансового та матеріально - технічного забезпечення, в повному обсязі та у визначені терміни, підготовлено та надано наступну інформацію, а також фінансову, бухгалтерську, податкову та іншу звітність на визначені чинним законодавством терміни:

до Управління фінансів та Управління бухгалтерського обліку Державного управління справами:

- «Оперативні дані про виконання державного бюджету за програмами ДУС», відповідно до затвердженого кошторису та плану асигнувань загального фонду

державного бюджету за КПКВК ДБ 0301010 щодо проведених витрат Представництвом;

- «Інформацію щодо стану розрахунків за енергоносії та житлово-комунальні послуги»;

- пропозиції щодо перерозподілу кошторисних призначень Представництва та плану асигнувань у зв'язку з необхідністю проведення навчання працівників з питань пожежної безпеки та охорони праці;

- пропозиції щодо виділення асигнувань загального фонду державного бюджету для забезпечення діяльності Представництва у травні 2019 року в межах затверджених кошторису та плану асигнувань на відповідний період ;

до **ГУ Державної казначейської служби України у Херсонській області:**

- щомісячну звітність (форма 7-д) за окремими розділами бухгалтерського обліку через електронну систему АС «Є - Звітність»;

- складено та надано, для подальшої обробки інформації в електронному вигляді та на паперових носіях, 91 поточний розрахунково - платіжний документ (юридичні та фінансові зобов'язання, платіжні доручення, реєстри) у розрізі кодів економічної класифікації видатків;

- «Довідки про зміни до кошторису на 2019 рік» в частині загального фонду, затверджені Держаним управлінням справами, на паперових носіях та в електронному вигляді для подальшого опрацювання та використання в роботі;

до **Херсонської ДПІ Херсонського управління ГУ Державної фіскальної служби у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі:**

- щомісячну звітність про суми нарахованої заробітної плати застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для формування бази даних Пенсійного фонду України;

до **Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Херсонській області:**

- Заяви — розрахунки для отримання фінансування Фонду соціального страхування України для оплати лікарняних листків працівникам за рахунок коштів ФСС з ТВП ;

до **ТОВ «Херсонська обласна енергопостачальна компанія»:**

- підготовлено та надано звіт про обсяги спожитої електричної енергії, для розрахунків та контролю за встановленими лімітами на послуги за минулий звітний місяць.

Робота здійснюється з використанням програмних комплексів: «Фінансові документи - МЕРЕЖА», СДО «Клієнт-Казначейство», «М.Е.Дос. модуль «Звітність», системи електронного банкінгу «iBank», АС «Є-Звітність» та ін., дозволеним для використання в державних органах, програмним забезпеченням, відповідно до затверджених національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку НП(С)БОДС та вимог, передбачених іншими законодавчими та нормативними актами, що регламентують облікову політику в державному секторі.

Постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року №102 (далі — постанова № 102) були внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 р. № 15 «Питання оплати праці працівників державних органів», у тому числі в частині підвищення посадових окладів державним службовцям, починаючи з 01 січня 2019 року. У зв'язку з тим, що посада Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим (далі - Постійний

Представник) залишається вакантною та не призначено виконуючого обов'язки за цією посадою, відсутні юридичні підстави для введення в дію нового штатного розпису, тому заробітна плата всім категоріям працюючих, нараховується за посадовими окладами, які не відповідають вимогам постанови № 102.

Після призначення на посаду Постійного Представника, або виконуючого обов'язки за цією посадою, будуть здійснені перерахунки заробітної плати, в розрізі структури нарахувань, працюючим та звільненим працівникам Представництва, починаючи з 01 січня 2019 року.

На виконання Закону України «Про відкритість використання публічних коштів», на підставі первинних бухгалтерських документів, у визначених законодавством обсягах, внесено поточну фінансову інформацію щодо використання Представництвом коштів Державного бюджету, для подальшого оприлюднення зазначеної інформації на єдиному веб-порталі Міністерства фінансів України «Є-DATA», але у зв'язку з тим, що Постійний Представник - керівник державного органу, або виконуючий обов'язки за цією посадою не призначений — відсутні юридичні підстави для оформлення електронного цифрового підпису керівника і як наслідок, зазначену інформацію не оприлюднено на веб-порталі.

З цієї ж причини, на електронному майданчику “ПРОЗОРО”, не розміщено Додаток до річного плану закупівель, який складено з використанням Єдиного закупівельного словника ДК 021:2015, на підставі розрахунків до кошторису та плану асигнувань Представництва на 2019 рік, затверджених Державним управлінням справами, за всіма кодами запланованих предметів закупівлі. Відсутність зазначеної інформації на авторизованому електронному майданчику - унеможливорює укладання договорів з підприємствами та організаціями щодо надання послуг, у т.ч. комунальних та зв'язку, придбання паперу, канцтоварів тощо для забезпечення сталої роботи Представництва.

II Розділ АНАЛІТИКА, ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.

✓ Взаємодія Представництва з міжнародними партнерами, органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями:

– сприяє реалізації рішень стосовно додержання прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї,
– дозволяє більш якісно працювати над питаннями деокупації АР Крим та звертати увагу іноземних партнерів під час проведення зустрічей на тимчасову окупацію Криму, мілітаризацію Кримського півострову та спонукати міжнародне співтовариство посилювати санкційний тиск на державу-агресора з метою припинення Росією порушень прав людини у тимчасово окупованому Криму та звільнення незаконно утримуваних громадян України та відновлення територіальної цілісності України у міжнародно-визнаних кордонах.

✓ Надання Першим заступником Ізетом Гдановим інтерв'ю та коментарів обласним, кримським та загальнодержавним засобам масової інформації

– привертає увагу більш ширшого кола громадян, громадськості, органів влади до існуючих проблем із реалізацією поставлених завдань стосовно ситуації на ТОТ

України в Криму, обшуків та затримань, щодо реалізації виборчого права громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території України в АР Крим, умов реєстрації таких громадян для участі у ЗНО 2019 року, режиму перетину КПВВ на адмінмежі з тимчасово окупованим півостровом.

Це сприяло покращенню інформаційної відкритості Представництва, зростанню обізнаності громадян щодо суспільно-політичних подій пов'язаних з ТОТ АР Крим як на міжнародному так і на загальнодержавному (Україна) та місцевому (АР Крим) рівнях, дозволило більш ефективно спілкуватись з громадянами з цих питань.

✓ **Загальна суспільно-політична ситуація на ТОТ України АР Крим та м. Севастополь** впродовж травня 2019 року характеризується продовженням політики асиміляції тимчасово окупованих територій з іншими регіонами РФ, у т.ч. за рахунок лобювання інтересів виключно «російської національної громади», а також блокування діяльності будь яких опозиційно налаштованих етнічних меншин.

✓ **В окупованому РФ Криму продовжують порушувати права людини, що є черговою атакою на кримських татар з боку репресивних органів окупантів.**

З початку 2019 року окупанти заарештували 35 кримських татар за звинуваченням в «тероризмі». Крім того, зафіксовані випадки переслідування людей, підозрюваних в участі в забороненій на території Росії і Криму релігійної організації «Свідки Єгови».

Хоча переслідування стосуються переважно чоловіків, жінки теж стають жертвами, так в травні п.р. затримані (допитані, пізніше відпущені) правозахисницю Лутфіє Зудієву та дружину кримськотатарського політв'язня Сейрана Салієва - Муминє Салієву.

➤ **За даними Представництва на території РФ і окупованого Криму незаконно утримуються 109 українських політв'язнів та 24 військовополонених українських моряків.**

✓ **Протягом травня 2019 року на ТОТ України в Криму, прилеглих морських зонах та в повітряному просторі проводилися планові заходи бойової підготовки, але інтенсивність їх дещо зменшилася.**

Вони в основному були зосереджені на підтриманні частин і підрозділів в готовності до протидиверсійних дій та протиповітряної оборони важливих об'єктів інфраструктури, а також відпрацюванні взаємодії різнорідних сил під час відбиття масованих повітряних ударів.

Підсумки діяльності угруповання ЗС РФ на ТОТ України в Криму показують інтенсивне використання авіації та корабельного складу ЧФ протягом зимового періоду навчання для виконання широкого спектру завдань.

Привертає увагу активізація у владних колах РФ питання подальшої військової техніки ЗС України, яка була захоплена в ході анексії Криму та залишається на ТОТ України АР Крим.

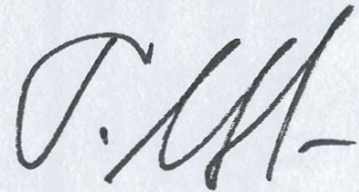
✓ **Відсутність з 07 грудня 2018 р., Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим унеможлиблює:**

- видання розпоряджень Постійного Представника, які відповідно до статті 13 Закону України «Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим» у межах своїх повноважень видає Постійний Представник;
- обмежує можливість виконання вимог законодавства про працю та про держслужбу відносно особи, яка займає посаду Керівника апарату Представництва, суб'єктом призначення для якої є Постійний Представник, зокрема щодо направлення у службове відрядження, оформлення будь-якого виду відпустки, встановлення стимулюючих виплат та премії за особистий внесок в загальний результат роботи державного органу, присвоєння чергового рангу державного службовця, встановлення надбавки за вислугу років на державній службі тощо;
- укладання договорів на відшкодування комунальних витрат та витрат для забезпечення сталої роботи Представництва.

Постановою КМУ від 06.02.2019 року №102, внесені зміни до постанови КМУ від 18.01.2017 р. № 15 "Питання оплати праці працівників державних органів", у т.ч. в частині підвищення посадових окладів державним службовцям починаючи з 01.01.2019 року. *Але у зв'язку з тим, що по теперішній час, посада Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим залишається вакантною та не призначено виконуючого обов'язки за цією посадою, відсутня можливість введення в дію нового штатного розпису.*

Відповідно, заробітна плата працюючим з січня 2019 року нараховується за посадовими окладами, які були затверджені штатним розписом станом на 04 жовтня 2018 року.

**Перший заступник Постійного
Представника Президента України
в Автономній Республіці Крим**

І.Гданов

